



## **Nämndbesök på gymnasiesärskolan på Anders Ljungstedts Gymnasium 5 mars 2020**

Underlag inför besöket:

- Enkätresultat elevenkät våren 2019
- Kvalitetsrapport läsåret 18/19
- Resultatuppföljning för läsåret 18/19

<b>Skola:</b>	Anders Ljungstedts Gymnasium GYSÅR
<b>Deltagande ledamöter:</b>	Ronnie Dahlqvist, Daniel Ny, Kerstin Johnson, Patrik Westlund
<b>Deltagande tjänsteperson:</b>	Margareta Edvardsson
<b>Besöksdatum:</b>	200305
<b>Länk till skolans hemsida:</b>	<a href="https://www.linkoping.se/forskola-och-utbildning/gymnasieskola/kommunala-gymnasieskolor/anders-ljungstedts-gymnasium/anders-ljungstedts-gymnasiesarskolan/">https://www.linkoping.se/forskola-och-utbildning/gymnasieskola/kommunala-gymnasieskolor/anders-ljungstedts-gymnasium/anders-ljungstedts-gymnasiesarskolan/</a>

### **Gymnasiesärskolan**

#### *Inledning från skolledning*

Ex. organisation, beskrivning av verksamheten, aktuella utvecklingsområden/utvecklingsprojekt.

Helena Djerf, rektor började med att berätta om att skolan dagen innan hade haft besök av utbildningsminister Anna Ekström. Besöket är en följd av att två elever på skolan under flera års tid kämpat för ett namnbyte på skolformen. Order sarskola ger en negativ association. Eleverna kämpande har lett till att de blivit inbjudna till riksdagen och att en riksdagsledamot lämnat in en motion angående en namnändring. Vid besöket på ALG presenterade Anna Ekström en utredning som bland annat ska föreslå alternativa benämningar på skolformerna grundsärskola och gymnasiesärskola. Besöket från ministern var mycket positivt, Anna lyfte verkligheten eleverna och hur de kunnat vara med och påverka. Helena visade några bilder från dagen. Eleverna hade fixat tårtkalas.

Helena passade på att lyfta problematiken kring nyanlända med intellektuell funktionsnedsättning och att det inte finns något som motsvarar språkintröddning för dessa elever. Skolan har idag två elever som inte har det svenska språket. Skolan har anställt modersmåls lärare på heltid för dessa elever. Det brev som Helena överlämnade till Anna Ekström finns i en bilaga.

Helena presenterade hur gymnasiesärskolan är utformad. För de nationella gymnasiesärskoleprogrammen är målet att eleven efter genomgången utbildning ska vara

anställningsbar. En annan sak som är viktig är att bli självständig. På Anders Ljungstedts Gymnasium erbjuder man fem av de nio nationella gymnasiesärskoleprogrammen; programmet för administration, handel och varuhantering, programmet för fastighet, anläggning och byggnation, programmet för fordonsvård och godshantering, programmet för hotell, restaurang och bageri samt programmet för hälsa, vård och omsorg.

Det är viktigt att grundsärskolan förstår målet med utbildningen och vägledningen är otroligt viktigt. Sedan några år jobbar man med en SYV-dag då de tre skolorna som har gymnasiesärskola i Linköping informerar om gymnasiesärskolan och målet med utbildningen.

Gymnasiesärskolemässa anordnas tillsammans med en framtidsmässa

Inför att eleverna gör sitt val till gymnasiesärskolan har de så kallad inpraktik, praktik på programmen i gymnasiesärskolan. Redan i år 7 går eleverna på studiebesök på gymnasiesärskolan, i år 8 provar eleverna på en halv dag per program, i år 9 är eleverna flera dagar på de program som valet står emellan.

Skolan erbjuder ett separat Öppet Hus för gymnasiesärskolan men tyvärr kommer det inte så många. Från och med nästa år kommer skolan ha ett gemensamt Öppet Hus för båda skolformerna. För att göra det möjligt att erbjuda många program så organiseras verksamheten med samläsningar. Gymnasiesärskolegemensamma ämnen läses årskursvis gemensamt för alla program. Karaktärsämnen läses årskursövergripande; årskurs 1 och 2 respektive årskurs 3 och 4. För att göra samläsningen möjlig har skolan separata karaktärsämnesdagar. Alla elever har 22 veckors arbetsplatsförlagt lärande så kallad APL.

I slutet på elevernas utbildning läggs stor vikt vid övergången till vuxenlivet. Arbetet med övergången till vuxenlivet brukar benämnas *år 4-processen* och består av flera olika delar:

- Funktionsbedömning

Skolan har en arbetsterapeut som gör en funktionsbedömning som används av bland annat försäkringskassan vid bedömning av arbetsförmåga. Hur det har fungerat på APL är viktig.

- Framtidsmässa

En mässa om framtiden för eleverna. Mässan har funnits i flera år och blivit större och större. Dagtid går både årskurs 3 och 4. Kvällstid är eleverna och anhöriga välkomna. Många av de aktörer som kan komma att vara en del av ungdomarnas vuxenliv är på plats på mässan; habiliteringen, arbetsfördelningen, ungdomsmottagningen, folkhögskolor, försäkringskassan, LSS, arbetsmarknadscentrum med flera.

- ÖS-samtal

Övergripande samverkansamtal där de olika aktörerna bjuds in och alla årskurs fyra elever går igenom.

- Framtidssamtal

Samtal kring framtiden med eleven och någon närstående. Det ska finnas en tydlig plan för vad som sker i augusti.

Eleverna på gymnasiesärskolan har väldigt skilda behov och skolan jobbar med många individuella lösningar. Samläsning sker både med det individuella programmet på Berzeliusskolan och med nationella gymnasieskolekurser. Några elever har utökad APL. Det finns även möjlighet att gå lärlingsvariant inom de nationella gymnasiesärskoleprogrammen.

### *Dagens möten (det som inte passar in under övriga rubriker)*

#### **Träff med personal**

Vi träffade fyra lärare. Lärarna uttrycker att eleverna mår bra i skolans verksamhet.

En fundering som kom upp kring ekonomi i balans, -hur kunde det bli så att det var köpfest i december för att göra av med pengar men sedan blev det köpstopp nu på våren.

#### **Träff med eleverna**

Vi träffade fyra elever i årskurs 1 som kommer från tre olika kommuner. Samtliga åker buss till skolan varje dag och tycker att det fungerar bra. Någon elev tycker att det var lite jobbigt i början. ”Man kände ingen. Men nu känner vi varandra”.

Eleverna trivs bra på skolan och tycker att lärarna är bra. Eleverna tycker att gymnasiesärskolan innebär att ta mer ansvar och att man måste tänka mer framåt, på vad som händer sen. En av eleverna inte nöjd med att gå i gymnasiesärskolan och förstår inte varför hen går där. Det varierar mycket vilket ämne som är elevernas favoritämne.

Eleverna har planer för vad de ska arbeta med efter skolan; jobba i affär, jobba på fritids och jobba på restaurang är det som nämns.

Eleverna fick frågan om hur det var att få ministerbesök. ”Det var bra - hon var en bra lyssnare och trevlig”

#### **Besök i verksamheten**

Vi besökte två lektioner. En i fordonshallen hos eleverna på programmet för fordonsvård och godshantering. Eleverna höll på att tvätta bilar och byta bromsbelägg. Miljön i fordonshallen var lugn. Lokalerna delas med gymnasieskolan. Det andra lektionsbesöket var hos eleverna på programmet för hälsa, vård och omsorg.

Det finns två uppehållsrum, ett tyst och ett där man får prata. Alla elever hänger inte i uppehållsrummen. En elev säger att vissa elever är ”stammisar” i uppehållsrummen. Gymnasiesärskolan har en del bord och stolar som står i korridoren där de har de flesta av sina lektionssalar. Där ser vi att många elever sitter på rasten.

#### **Träff med skolledningen (summering av dagen)**

Nämndledamöterna återkopplade kort vad de fått med sig från besöket. Verksamheten har bra och engagerade lärare. Nämnden har fångat upp frågan om APL och problematiken kring kommunens egna verksamheter och möjligheten att ta emot gymnasiesärskolans elever på APL. Frågan kring APL och Vård- och omsorgscollege kommer även tas med till förvaltningen för vidare behandling.

Helena får en fråga om det har det blivit svårare och svårare att hitta APL-plaster? Helena säger att det kan variera lite mellan programmen beroende på vilka kontakter som

yrkeslärarna har. Helena vill inte egentligen säga att det är svårare men det gäller att hitta de arbetsgivarna som har hjärtat för den här målgruppen. Både eleven och arbetsplatsen behöver förberedas mer nu är tidigare inför en APL-period.

En fundering som kom upp var om man kan hitta kontakter via föreningslivet för målgruppen? Personer som är engagerade kring målgruppen har ju ett arbete också.

Skolan har fortsatt stort behov av att ytterligare lärare utbildas till speciallärare mot utvecklingsstörning och inom specialpedagogik. Skolledningen framför att det är synd att det inte kan bli några fler som kan erbjudas utbildning inom tjänsten under 2020.

Nämndledamöterna tackar för ett givande besök.

### *Skolans arbete med trygghet och studiero*

Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en studiemiljö som präglas av trygghet och studiero. En förutsättning för detta är att elever, lärare och annan personal känner ett gemensamt ansvar för arbetsmiljön på skolan och har respekt för varandra. Eleverna ska beredas möjlighet att delta i utformningen av lärandemiljön, bland annat genom att medverka i utarbetandet av ordningsregler.

**Personalen:** Vi har ganska små grupper, få som upplever att de inte har studiero. Vi jobbar hårt med tryggheten i gruppen. Vi har inte fått så många incidenter, eleverna har förtroende och kommer och pratar om det är något. Vi har bra kommunikation med övrig personal på skolan. Särskilt bra är det att ha nära kontakt med heltidmentorererna för gymnasieeleverna.

Efter en fråga från en nämndledamot om eleverna känner sig utsatta från andra elever på skolan kommer funderingar upp kring hur det är att vara ungdom och om inte alla går och tror att andra tittar och har åsikter om en. Lärarna tror att det kanske inte är så många som bryr sig.

Skolan jobbar mycket med självkänslan och människor lika värde. Kan ändå vara lätt att vara lite anonym, vill inte exponera sig. Det finns ett stigma kring särskolebegreppet. Speciellt nyanlända, och de som är sent inskrivna har svårt att förlika sig med att gå i särskolan. Det saknas ett introduktionsprogram för särskolan. De som har gått individintegrerade i grundskolan har kanske inte klart för sig att de har varit mottagna i grundsärskolan. Dessa ungdomar får en chock när de kommer till gymnasiesärskolan.

Det kan även finnas kulturella skillnader i inställningen till särskolan.

Sedan finns de elever som blir sent ena inskrivna i grundsärskolan, på våren i nian också. Dessa elever har inte bottnat i sin målgruppsstillhörighet och är inte medvetna om varför man går i gymnasiesärskolan.

Skolan har ordningsregler som är tagna i samverkan med elevrådet. Det ger en styrka att eleverna är med i processen. Bryter man mot reglerna blir det samtal och i förekommande fall kränkingsanmälningar.

**Eleverna:** Eleverna tycker att det är störande att vissa kommer försent ibland, mitt i lektionen. En elev tycker att man ska låsa dörren.

Eleverna får frågan om det kommer elever från andra program bort till dem. ”Några kanske är nyfikna, typ fem stycken som kommer och hälsar på, ofta sköter de sig, någon gång gör de något dumt”

Det är lärare med på rasterna med på rasterna vilket är tryggt om de kommer andra.

Eleverna saknar en egen kurator, de har egen skolsköterska.

### *Skolans arbete med digitalisering*

Från januari 2017 har samtliga elever tillgång till G Suite for Education (tidigare Google for Education) som är en digital plattform för kommunikation och samarbete i undervisningen.

**Personalen:** Skolan har en IKT-grupp, gruppen arbetar med implementering av den nya lärplattformen. Eleverna har undervisning i digital kompetens i ämnet svenska i årskurs 1 och 2. Digitaliseringen ger goda möjligheter till pedagogisk utveckling, men det är ingen självklar koppling.

Det finns även kompensatoriska delar som är digitala, talsyntes mm som

Det måste vara en bra mix mellan tekniken och det gamla hederliga med papper och penna.

Eleverna ser det digitala som något självklart.

**Eleverna:** Eleverna använder sina Cromebooks, det funkar bra Sedan ett och halvt år får de ta hem sina Cromebooks. Denna fråga har drivits genom elevrådet.

### *Skolans arbete med elevinflytande*

Elevinflytande och ansvar beskrivs som ett utvecklingsområde på många skolor i Linköping. Elevinflytande handlar om att elever ska ha möjlighet till att kunna uttrycka sina synpunkter och att skolan ska ta del av elevernas åsikter och intressen.

**Eleverna:** Det finns ett elevråd. Två från varje årskurs deltar och det är möte en gång per månad. På elevrådet pratar man om hur man ska bete sig och hur man ska hantera omogna kommentarer. ”Andra elever på skolan säger nedlåtande om oss på gymnasiesärskolan”

Eleverna vet att det finns trivselregler.

### *Skolans arbete med ökad närvaro för högre måluppfyllelse*

**Personalen:** Man jobbar för att göra eleverna medvetna om vikten av närvaro. Varje fredag går närvaron igenom på mentorstiden. För de som har hög frånvaro jobbas det med i elevhälsoteamet. Skolan har skrivit ut elever som inte varit närvarande på lektioner utan bara hängt i gallerian.

**Eleverna:** Eleverna uppger att det finns de som aldrig är i skolan, som hittar på ursäkter för att slippa.

### *Skolans arbete med elever i behov av extra anpassningar särskilt stöd*

**Eleverna:** Eleverna anser att man får hjälp om man behöver. Det är bra med tvåläraarsystem, det är bra att man får lite snabbare hjälp.

### *Skolans arbete med att förbereda elever för arbete och vidare studier*

**Personalen:** Det är problem med att hitta APL-platser. Man önskar att kommunen tar ett större ansvar för att erbjuda platser inom den egna verksamheten. Har inte tillgång till platser inom verksamheterna riktade mot äldreomsorg och barnomsorg för de går genom vård- och omsorgscollege. Konkurrens med praon, VFU mm. Personalen anser att gymnasiesärskolans elever borde ha företräde framför praon då de går yrkesutbildningar som kräver APL.

**Eleverna:** Eleverna har varit ute på APL; på Grolls, ett bilvårdföretag, en restaurang och på fritids i årskurs 3. Alla tycker att det varit bra på deras respektive APL-platser.

### *Hur arbetar skolan för att alla elever ska uppleva att skolan är intressant och stimulerar till fortsatt lärande?*

### *Hur skolan upplever att övergången mellan de olika skolformerna fungerar*

Utbildningsförvaltningen har ett särskilt uppdrag i att utvärdera övergången inom och mellan skolformer. Övergångar beskrivs i bildningsnämndens verksamhetsberättelse som ett gemensamt förbättringsområde, detta innefattar övergångar mellan:

- Grundskola/grundsärskola – gymnasieskola/gymnasiesärskola
- Introduktionsprogram- nationella program
- Gymnasieskola/gymnasiesärskola- vuxenutbildning